

מאמר שבועי בדרכי עבודת ד' ועניני הזמן

מפי מרן פוסק הדור

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

פרשת בלק תשפ"ב

אומתינו אינה אומה אלא ע"י בקיום התורה והמצוות

"הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב" (כ"ג, ט)

בשעה שהגיע הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל לביתנו בלונדון, [שהיה נוסע ללונדון לצורך מגבית לטובת ישיבתו שבברנוביץ, והיה מתארח בביתנו אצל אבי זצ"ל שהיה מסייע לו ומלווהו בדרכים בדרכים באשר הוא לא הכיר את שפת המקום, וגם לאחר פטירת אבי זצ"ל המשיך לבוא אצלנו בשבת כדי שלא לצער את אמי האלמנה ע"ה, ואכל אצלנו סעודות שבת], זכיתי להתלוות אליו ולהראות לו את הדרך, וזכורני שבשבת אחת עמד רבי אלחנן לדבר בבית הכנסת לפני תפילת מוסף, ובדרכו לבית הכנסת נודע לו שבבית כנסת זה ישנם אנשים המחזיקים בדעות אנשי המזרחי, והכריע רבי אלחנן בדעת תורתו, שאם כן ראוי לו לדבר שם נגד הציונות כדי להפרישם מדרכה הקלוקלת של הציונות.

וכשבא לשם רבי אלחנן, דיבר בהתרגשות על מצב עם ישראל, ופתח ודרש על פסוק זה "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב", וביאר מהו החילוק בין עם לגוי, שה"גוי" הוא עם היושב בארצו וכדכתיב (בראשית י, ל"א) "בארצותם לגוייהם" [וכן אומרים בתפילת עלינו לשבח "גויי הארצות"], והם מוגדרים כאומה בפני עצמה מחמת עצם הדבר שהם יושבים יחד במדינה אחת - וכדרך כל האומות שנעשים לאומה מיוחדת על ידי שיושבים יחד בארץ שלהם, ואילו "עם" הכוונה לקבוצת אנשים שאין להם ארץ משלהם, אבל מיוחדים הם בלשונם או בנימוסיהם או במלבושם, והנהגתם השונה מכולם מאחדת אותם להיות "עם אחד".

והרים רבי אלחנן קולו ואמר, "הן עם לבדד ישכון", עם ישראל אינם כשאר אומות שצריכים הם איזה סממן חיצוני כמו לשון או מלבוש כדי לאחד אותם להיות מוגדרים כעם, "ובגויים לא יתחשב" אינם כשאר גויים שצריכים מדינה כדי לבסס את לאומתם, אלא אנו מוגדרים כעם מחמת שיש לנו תורה ומצוות, והיא מבדלת אותנו מכל העמים ואיננו צריכים מדינה ככל הגויים, וכמו שנאמר בתורה (דברים כ"ז ט) "היום הזה נהיית לעם לה' אלוהיך", והרי שנעשינו לעם רק על ידי קבלת התורה בלבד, **וכל תשוקתנו לארץ ישראל איננה כדי לעשות ממנה "לאום" או "ציונות", אלא אך ורק כדי לקיים את המצוות התלויות בארץ ולעבוד בה את הקב"ה**, וזעק מנהמת ליבו "הם אומרים שהם כביכול מקרבים את הגאולה, אך שום טובה לא יצא לנו מדרכם הרעה, ואדרבה החובה מוטלת עלינו להתריע נגדם שאין להם שייכות לגאולת ישראל".

◇◇◇

"יש לעמוד על המשמר בכל דרך ואופן שהוא שלא לשנות מדרכי הקבורה אשר נתקדשו בכלל ישראל"

מתוך מכתב מרן רבינו שליט"א עם הגאון צ"צ הבד"צ דעיה"ק בעקבות החרפה בעיר ראשון לציון בקבורת גויים בבית קברות יהודי

נוספת בשינוי דרך וצורת הקבורה היהודית מקדמת דנא אשר כמה וכמה פעמים כבר התרענו והזהרנו ע"כ.

חובת כל איש יהודי באשר הוא למחות נגד מזימת רשע זו, וכבר לפני כשנה מחינו על כך שבצבא קוברים יהודים לצד גויים ועכשיו מתירים זאת כבר בבתי קברות יהודיים, והוא נגד הלכה למשה מסיני שלא לקבור רשע אצל צדיק ובוודאי לא גוי אצל יהודי. וכבר נודעה העיר ראשון לציון בקידוש ש"ש שעשו יראים ושלמים בשעתו בענין זה.

ויש לעמוד על המשמר בכל דרך ואופן שהוא שלא לשנות מדרכי הקבורה אשר נתקדשו בכלל ישראל, וחלילה להכנס לפרצות דחוקות מאלו אשר מקלם יגיד להם כי אין להם שחר ודרכם להזיק לכל יסודות היהדות בפלפולים של הבל. ומן השמים ירחמו עלינו שנזכה בקרוב לקיום היעוד המקווה מתים יחיה א"ל ברוב חסדו ויקוצו וירננו שוכני עפר בבוא לציון גואל בב"א.

א.ה. השבוע נודע על שערוריה נוראה בבית החיים בעיר ראשון לציון, כאשר בתוך בית הקברות היהודי במקום נקברו לאחרונה מספר גויים נוצרים, ובחלק מהמקרים אף נערכה הקבורה עם טקסי קבורה בהנהגת כמרים נוצרים ה"ם.

עם היוודע דבר השערוריה המחרידה כל לב, יצא מרן שליט"א עם הבד"צ דעיה"ק במחאה גלויה, כשבמכתבם הדגישו כי זה אינו הפעם הראשונה שנערכים שינויים מרחיקי לכת כאלו בבתי הקברות בארץ הקודש, וכי החובה להמשיך לעמוד על המשמר ולהתריע בפני כל אותם המזלזלים בקדושת בתי החיים ואינם בוחלים בשינויים מרחיקי לכת כאלו ה"ם.

ולהלן הבאנו את לשון המכתב שנכתב תחת הכותרת "הרפה ובוזין בראשון לציון":

"בבית ישראל ראינו שערוריה כאשר הגיעה אלינו ידיעה ממזעזעת על הנעשה בבית הקברות בראשון לציון, שקוברים גויים לצד יהודים בבית קברות יהודי בטקסי קבורה גויים בהנהגת כומרים נוצרים רח"ל. וכל זה היא התדרדרות

ברכת מזל טוב לאבינו היקר הרב צבי קופמן
לרגל השמחה השרויה במעונו
הוקדש ע"י בניו

ברכת מזל טוב לידידנו עוז הרה"ג ר' בנימין שטרנבוך שליט"א (מודיעין עילית)
בן הגאון רבי אלכסנדר שטרנבוך שליט"א
ראש כולל נטפי דבש

לרגל הולדת הבן - הנכד, יה"ר שייכו לרוות ממנו רוב נחת דקדושה אבי"ר

ברכת מזל טוב לידידנו הרה"ג ר' יעקב ישראל שטרנבוך שליט"א
ולאבי הגאון רבי אשר בן ציון שליט"א לרגל הולדת הבת - הנכדה
יה"ר שייכו לרוות ממנה רוב נחת דקדושה אבי"ר

ברכת מזל טוב לידידנו הגאון רבי מנחם מנדל פומרניץ שליט"א
ריש מתיבתא עוז והדר וראש מוסדות באר ישראל
לרגל שמחת נישואי בנו החתן המופלג הרב אברהם מרדכי שליט"א
עב"ג לבית משפחת הרה"ג ר' ישראל הכהן אדרל שליט"א
יה"ר שיזכה לראות דורות ישרים ומבורכים בבניין עדי עד אבי"ר

נתגב ע"י הרה"ח ר' צבי נתנאל רייכמן שליט"א - קריית צאנז נתניה
לט"ג הנה"ק השפע חיים מצאנז זי"ע נלב"ע ט' תמוז תשנ"ד
ולרגל שמחת נישואי בנו החתן המו"מ חיים אפרים פישל הי"ו

אמנם דרך זו לא תצלה, וכיון שבלעם חי כמו רשע, הוא גם מת כרשע ונענש בעונשים קשים ונוראים בעולם הבא (וכמבואר בגמ' גיטין נז. במה נענש), **ורק מי שעובד על מידותיו במשך ימי חייו, הוא יזכה למות כצדיק ולהגיע לעולם שכולו טוב וליהנות מזיו השכינה, אבל מי שחי כרשע ימות כרשע ויהיה מקומו בשאול תחתית ה"י**.

מעלת עריכת חשבון הנפש בכל לילה

"אוי מי יחיה משומו קל", (כ"ד, כ"ג)

בגמ' בסנהדרין (ק"ו ע"א) איתא "אוי מי שמחיה עצמו בשם קל", ע"כ.

ונראה בביאור הדברים כפשוטו, דאוי לו לאדם שמדמה לעצמו שכל מה שהוא עושה זהו רצון הקב"ה ומחיה עצמו בכך, ואינו בודק עצמו בכל עת כדי לתקן עצמו, אלא בטוח הוא שהוא עושה רצון הקב"ה. **וכאשר יגיע לעולם האמת יראה את מצבו המדויק, ויתברר לו שאם היה עושה חשבון עם נפשו כראוי, היה רואה כמה צריך הוא לתקן.**

וכעין זה שמעתי מפי כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"בית ישראל" זצ"ל לרמז בפסוק (שמות י, כ"ו) "ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד בואנו שמה", שהאדם מסתובב בעולם הזה ומדמה שבוודאי כבר יצא ידי חובתו ועבד את ה' כראוי, אבל אנחנו לא נדע באמת מה עלינו לעבוד את ה', עד בואנו שמה לעולם

דברים שנאמרו על מצבינו בעת הזאת

"הוקעת פושעי ישראל וחובת מחאה כנגדם"

ועון חנופה לרשעים נורא מאוד, שהחנופה לרשע הרי היא כהסכמה לפעולותיו, ואף מטשטשת את גבולות ההפרדה בינינו לבין הרשעים, ולדעת הסמ"ג והרא"ם עוברים בזה בלאו ד"לא תחניפו", וכבר אמר ה"חפץ חיים" הק', "אם אין בידנו ללחום כנגד הרשעים, מי התיר לנו להחניף להם, ועל זה הקב"ה יתבע אותנו לדין!" ובגמ' בסוטה (מ"א ע"ב) איתא שעם ישראל נתחייבו כלייה על שהחניפו לו לאגריפס, ה"י.

ושמעתי מפי מו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל שה"חפץ חיים" הקדוש זצ"ל הכין מכתב לאפיקורס בכדי לבקש ממנו שיסייע להציל אותנו מגזירה, והיה מוכרח לכתוב לו איזה תואר כדי לפעול, ולא ידע איך לכתוב, כי מצד אחד כל מילה מיותרת של חנופה היא איסור גמור, ומאידך אם יפחית בתואריו עלול הרשע להתרגז ולא לבטל הגזירה, ולאחר שעיין בדבר זמן רב החליט שלא לכתוב, וסמך על הקב"ה שיצילנו מידי ברחמי.

ובעוה"ר ישנם היום שאיבדו היסודות שהנחילו כל רבותינו ז"ע שאין לנו שייכות עם ראשי השלטון הכופרים, שהרי כל מטרת הקמת המדינה היה כדי לעשותינו עם ככל העמים וגוי ככל הגויים רח"ל, וכל חוקיהם חוקי עכו"ם, וכבר בראשית ממשלתם הדיחו מדרך התורה רבבות מילדי ישראל וחניכום לחינוך של שמד ועקירת התורה ה"י, **ועד היום הם עדיין ממשיכים להשקיע ממון רב לשנות את ציבור החרדים ולקלקלם, ואין נוכל לשמוח כלל בהם ולהריע להם בתרועות כבוד בשעה שהם עוקרי התורה ומחוקקים חוקים נגד ה' ותורתו.**

וזכורני משעה שהייתי אצל מרן הגרי"ז זצ"ל ביום אידם של הציונים (המכונה בפיהם "יום העצמאות") זמן מועט לאחר הקמת המדינה, וראיתי שאחד סיפר למרן זצ"ל שהציונים עורכים מפגן כח להראות לכולם את כוחם וגבורתם, ואכן רואים שם נפלאות ממש מכוחם של הציונים, ומרן זצ"ל לא הגיב ושתק כדרכו. שוב הוסיף הלה ואמר שישנם הרבה יהודים שמסתכלים על נפלאות הציונים, ומרן זצ"ל המשיך בשתיקתו. אמנם לאחר מכן הוסיף ואמר שגם הרבה בחורי ישיבות באו להסתכל, ואז ננער מרן זצ"ל משתיקתו והחל לזעוק בכאב ואמר, "אין אפשר לקחת חלק בשמחתם ולהרגיש חלק מהם, וכי אם ה"אס אס" היו עושים חגיגות אלו, היו הם גם הולכים להשתתף בחגיגותיהם, והרי הציונים גרועים מה"אס אס", שגדול המחטיאו יותר מההורגו, והיהודים שנהרגו ונשחטו ע"י ה"אס אס" נכנסו מיד לעולם הבא, ואילו הציונים איבדו מהעולם הבא אלפי בני ישראל, בטהרן בתימן ובמרוקו וכאן בארץ ישראל החטיאו אלפי בני ישראל והעבירו על דתם, והיאך אפשר לקחת חלק בשמחתם ולשוש יחד עמם.

ואנו תקווה כי ילמדו תועים בינה ולא יישמע עוד כזאת במחנינו, ויה"ר שיתקדש שם שמים ברבים בגילוי כבוד מלכותו עלינו בביאת משיח צדקינו בקרוב אכ"ר.

"וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב, ותקראן לעם לזבחי אלוהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן, ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר אף ה' בישראל", (כ"ה, א-ג)

בעיקר החטא דבעל פעור יש להתבונן בלשונות הפסוקים, דהנה מצד אחד נאמר (בפסוק א') "ויחל העם לזנות אל בנות מואב", ומשמע שרק פשוטי העם חטאו בזה, שהרי כל מקום שכתוב בתורה לשון "עם" היינו פשוטי העם (וכדאיתא בב"ר כ, כ"ג, "כל מקום שנאמר העם, לשון גנאי הוא"), ובדומה לזה אף נאמר (בפסוק ב') "ותקראן לעם לזבחי אלוהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלוהיהן", ומשמע גם בפסוק זה שרק פשוטי העם נכשלו בחטא זה.

אולם מאידך גיסא בפסוק ג' נאמר "ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר אף ה' בישראל", והרי מבואר בלשון הפסוק שהתביעה הייתה על "ישראל" והיינו גם על החשובים שבהם ולא רק על פשוטי העם, וצ"ע דלכאורה זהו סתירה מיניה וביה, שהרי לשון "עם" משמע רק על הפשוטים, ואילו לשון "ישראל" משמעו גם על נכבדי העם. (ועי' במשך חכמה מש"כ בה).

ונראה בביאור הדברים, שבאמת בחטא עצמו (דעבודה זרה וגילוי עריות) לא חטאו אלא הפשוטים שבעם, אבל אעפ"כ כל נכבדי כלל ישראל נתבעו על שעמדו מהצד ושתקו ולא מיהו, ולכן נתפס כל ישראל בעון פשוטי העם, וכמבואר בגמ' (נ"ד ע"ב) שבת (נ"ד ע"ב) דכל מי שאפשר לו למחות ואינו מוחה נתפס בעונם, ולכן יצא חרון אף ה' על כל עם ישראל, וכמו שנאמר להלן בריש פרשת פנחס "ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי", עד שבא פנחס קנאה ולחם מלחמת ה' בפרהסיה, ועל ידי מחאתו ומלחמתו למען כבוד שמים בפרהסיה, השבית את חרון אף ה' מישראל.

ויש ללמוד מכאן הוא עד היכן הדברים מגיעים כאשר לא מוחים על כבוד ה' המתחלל, שהרי הקב"ה רצה לכלות לגמרי את כל בני ישראל כיון שלא לחמו במסירות נפש, ואע"פ שבגופם לא חטאו, מ"מ כיון שכל ישראל ערבים זה לזה, ולא קיימו את חיובם שהיה מוטל עליהם למחות את החוטא מקרבם, נחשב הדבר כאילו הם עצמם חטאו עד שנתחייבו כליה ממש.

◆◆◆

בזמנינו יש לעורר ולמחות על מנהג רע שנשתרש בשולי המחנה, לקבל בתרועות כבוד ובשמחה וחנופה את ראשי ושרי ממשלת הכפירה בארץ הקודש בעת הגיעם לתוככי שכונות הציבור החרדי, ולא יאומן כי יסופר שחלקם אף מרגישים 'כבוד' בהשתתפות מומרים מחללי שבת אוכלי נבילות וטריפות בשמחות אצל החרדים, או לאותה בושה, **והאמת הפשוטה היא להפך, שכבוד גדול היה לנו לדחותם מאיתנו ולשלוח אותם מחוץ למחנינו, ואדרבה ביזיון גדול הוא בשעה שהם מגיעים אצלנו.**

נתרם לעי"נ הרה"ח ר' אביגדור יחזקאל בן רבי שלום שכנא ז"ל ממקורבי מרן רבינו שליט"א נלב"ע ט"ז תמוז

ברכת מזל טוב לידידינו הרה"ג ר' מרדכי שרייבער שליט"א נכדו של מרן שליט"א לרגל הולדת בתו שתחי', יה"ר שיוזכה לרוות ממנה רוב נחת וקדושה אבי"ר הונצח על ידי תלמידיו מיישיב"ק תולדות אהרן סניף מאה שערים

ברכת מזל טוב לידידינו הרב דוד מרגלי שליט"א נאמן ביתם של גדולי ישראל לרגל נישואי בנו החתן משה נתן נטע הי"ו

לע"נ הגאון הקדוש רבי אלחנן בונם כ"ר נפתלי ביינוש וסרמן זצוק"ל נעקה ש"י א תמוז הונצח ע"י הגאון רבי מאיר רותן שליט"א מו"ל ספרי "חידושי רבי אלחנן – קובץ הערות השלם"